

(από κεφάλαιο 6)

«Ο πατέρας σου είπε ότι έχεις δικό σου λάπτοπ». Η φωνή πίσω μου είναι της Τζάσμιν. Προσπαθώ να κάνω κανονική μεταβολή, κάνοντάς την όμως, γλιστρώ σχεδόν ως τα μισά του δωματίου.

«Ω» λέω.

Η Τζάσμιν βγαίνει από το γραφείο διεκπεραίωσης χωρίς να πει λέξη. Εγώ κάθομαι εκεί χωρίς να ξέρω τι να κάνω μετά. Μέσα σε λίγα λεπτά επιστρέφει μ' ένα τεράστιο τετράγωνο πλαστικό και το πετάει μπροστά στο γραφείο μου. Όστε αυτό ήταν το πλαστικό χαλάκι που έλεγε.

«Ναι» λέω εγώ.

«Ναι, τι;» ρωτάει εκείνη.

«Ναι. Σωστά σε πληροφόρησε ο πατέρας μου. Έχω δικό μου λάπτοπ. Θα ήθελες να το δεις;»

«Όχι απαραίτητα. Υπάρχει πρίζα κάτω από το γραφείο σου για να το συνδέσεις. Εγώ θα σε συνδέσω με τον σέρβερ του γραφείου όταν γυρίσουμε από την παράδοση της αλληλογραφίας».

«Ευχαριστώ». Ένα αίσθημα ανακούφισης με πλημμυρίζει. Με το λάπτοπ μου θα αισθάνομαι λιγότερο χαμένος. Αν δεν καταλαβαίνω κάτι που λέει κάποιος, θα μπορώ να ψάχνω και να το βρίσκω. Σκύβω για να βγάλω το λάπτοπ από το σακίδιό μου. Το στήνω πάνω στο γραφείο και το ανοίγω. Νομίζω πως ίσως τώρα να είναι μια καλή στιγμή να δείξω στην Τζάσμιν όλα τα σούπερ προγράμματα που έχω.

«Δε χαίρομαι που είσαι εδώ».

Μου παίρνει λίγα δευτερόλεπτα ωσότου συνειδητοποιήσω πως η Τζάσμιν μιλάει σ' εμένα. Στρέφομαι προς το μέρος της. «Καταλαβαίνω» λέω. Δεν ξέρω πού να βολέψω τα χέρια μου. Όποτε λέω κάτι που δεν το εννοώ, συνειδητοποιώ την ύπαρξη των χεριών μου.

«Καταλαβαίνεις;»

Θέλω να της εξηγήσω ότι κατάλαβα τι είπε, όχι τον λόγο που το είπε, όμως καθυστερώ υπερβολικά ώσπου να σκεφτώ πώς να το πω αυτό.

«Έλα να κάνουμε διανομή της αλληλογραφίας». Την ακολουθώ σε μια γωνιά του δωματίου. «Αυτό είναι το καρτσάκι για την αλληλογραφία. Ξέρεις να διαβάζεις, σωστά;»

Αναρωτιέμαι γιατί μου το ρωτάει αυτό. Ίσως είναι κάποιου είδους αστείο που δεν το καταλαβαίνω.

«Ναι» απαντάω.

«Όταν έρχεται αλληλογραφία, τη βάζεις στο αντίστοιχο ντοσιέ με το όνομα του παραλήπτη. Τα ντοσιέ είναι βαλμένα κατά γεωγραφική σειρά. Ακολουθούν τη διάταξη των γραφείων, οπότε όταν κάνεις τον γύρο του γραφείου, προχωράς απλώς από το ένα ντοσιέ στο επόμενο».

Σκέφτομαι ότι αυτή είναι μια καταπληκτική ιδέα.

Εκείνη συνεχίζει. «Τυχαίνει να έρθει και αλληλογραφία που δεν απευθύνεται σε κανέναν συγκεκριμένα και θα πρέπει να σκεφτείς μόνος σου πού πηγαίνει. Πολλά είναι διαφημιστικά και τέτοια. Αν δεν μπορείς να βρεις άκρη πού πηγαίνουν, βάζε τα σ' αυτό το κουτί. Θα τα τσεκάρω αργότερα εγώ. Τίποτα δεν πετιέται, αν πρώτα δεν το δω εγώ, κατάλαβες;»

Αυτή τη φορά καταλαβαίνω στ' αλήθεια. «Ναι» λέω με σιγουριά.

«Τη σημερινή αλληλογραφία την ξεχώρισα ήδη το πρωί. Κάνουμε τέσσερις προγραμματισμένες διανομές: Μία πρωί πρωί, την οποία ετοιμαζόμαστε να κάνουμε τώρα, ύστερα στις έντεκα και μισή, στη μιάμιση και στις τρεις. Φυσικά, αν λάβουμε

κάτι χέρι χέρι ή με νυχτερινή αλληλογραφία, το παραδίδουμε αμέσως. Θα μοιράζεις και τις εφημερίδες. Τι ώρα λογαριάζεις να έρχεσαι εδώ το πρωί;»

Κάνω κάποιους υπολογισμούς στα γρήγορα μες στο κεφάλι μου. Ο Αρτούρο κι εγώ κάναμε είκοσι λεπτά από τον Νότιο Σταθμό μέχρι το δικηγορικό γραφείο, όμως ξεμακρύνουμε τρία τετράγωνα από τον δρόμο μας, για να μπορέσει ο Αρτούρο να μου δείξει πού είναι το παρεκκλήσιο. Το τρένο ήρθε στις οκτώ και είκοσι κι έπειτα, αν πάω στο παρεκκλήσιο...

«Άσε, δεν πειράζει» λέει η Τζάσμιν. «Το κάνεις όποτε να 'ναι. Για τις εφημερίδες μπορούν να περιμένουν. Θα έρχεσαι στη δουλειά κάθε μέρα, έτσι δεν είναι;»

«Κάθε μέρα» λέω. Αναρωτιέμαι αν αυτό περιλαμβάνει και το Σάββατο και την Κυριακή. Συχνά ο Αρτούρο έρχεται και αυτές τις μέρες στη δουλειά. Ίσως περιμένει να κάνω κι εγώ το ίδιο.

«Πάμε, λοιπόν» λέει η Τζάσμιν. Σπρώχνει το καροτσάκι που είναι γεμάτο με πράσινα ντοσιέ. Όταν βγαίνουμε από το γραφείο διεκπεραίωσης, μου δίνει ένα κομμάτι χαρτί. «Αυτή είναι μια κάτοψη του γραφείου με τα ονόματα όλων των δικηγόρων και των γραμματέων και πού κάθετα ο καθένας. Θα χρειαστεί να τα απομνημονεύσεις ώστε να μη χάνεις χρόνο ψάχνοντας. Όπως σου είπα, εκτός από τις προγραμματισμένες διανομές, θα χρειαστεί να παραδώσεις και αλληλογραφία που έρχεται χέρι χέρι και τη νυχτερινή αλληλογραφία μόλις φτάνει στα χέρια σου. Όλες οι επιστολές, οι επιδόσεις με κλητήρα, τα δέματα και τα λοιπά πηγαίνουν πρώτα στο γραφείο διεκπεραίωσης. Τα καταχωρίζουμε κι έπειτα τα μοιράζουμε». Περιμένει να την προφτάσω και με κοιτάζει. «Φαντάζομαι ότι θα μπορείς να κάνεις την καταχώριση αν τύχει να λείπω. Οτιδήποτε κάνουν όλοι αυτοί οι άνθρωποι είναι επείγον και τα πάντα πρέπει να γίνουν χτες».

«Το χτες έχει ήδη περάσει».

«Πες το στους δικηγόρους που δουλεύουν εδώ».

Σταματάμε στο πρώτο γραφείο. Μια γυναίκα κάθεται σ' ένα γραφείο μπροστά μπροστά. «Γεια σου, Μαρσέλο» λέει η γυναίκα. «Με θυμάσαι; Από το μπάρμπεκιου στο σπίτι σου πέρσι το καλοκαίρι;»

Θυμάμαι το πρόσωπό της, αλλά δε θυμάμαι το όνομά της. Αυτό σημαίνει ότι απαντάω ναι ή όχι στην ερώτησή της; Αποφασίζω να πω ναι, μιας και είναι έστω εν μέρει ακριβές. Απλώνω το χέρι μου. «Χαίρω πολύ» της λέω. Και μόλις το λέω, συνειδητοποιώ πως δεν είναι σωστό να το λες σε κάποιον που μόλις του είπες ότι τον θυμάσαι.

«Χαίρω πολύ που σε... ξαναβλέπω» λέει η γυναίκα. «Ποπό, είσαι πιο όμορφος κι απ' τον πατέρα σου». Με κοιτάζει απ' την κορφή ως τα νύχια, όπως ακριβώς έκανε και η Τζάσμιν, όμως σε αντίθεση με την Τζάσμιν, η επιθεώρησή της διαρκεί περισσότερη ώρα και παρατείνεται στο κεντρικό σημείο του σώματός μου. «Θεούλη μου! Πρώτα ο κύριος Χολμς φέρνει τον Γουέντελ και τώρα αυτό. Πώς είναι δυνατόν μετά να συγκεντρωθεί μια νέα κοπέλα μ' όλους αυτούς τους νεαρούς τριγύρω της;»

«Κοντά τα χέρια σου» λέει η Τζάσμιν.

«Ας μη γινόμαστε εγωιστές» απαντάει η γυναίκα.

Η Τζάσμιν σπρώχνει το καροτσάκι και απομακρύνεται από τη γυναίκα.

«Ε, βέβαια, φθονείς γιατί είσαι μισή μερίδα» λέει η γυναίκα.

Η Τζάσμιν σταματάει το καροτσάκι και την κοιτάζει. «Προς ενημέρωσή σου, δε σε φθονώ, σε ζηλεύω. Ζηλεύω γιατί αν βρεθούμε και οι δυο σ' ένα αεροπλάνο που πετάει πάνω από τον ωκεανό και το αεροπλάνο πέσει, δε θα έχω τα ίδια φυσικά προσόντα που διαθέτεις εσύ για να επιπλεύσω».

«Α, φαρμακόγλωσσα!» Η γυναίκα γελάει και προσποιείται ότι χτυπάει την Τζάσμιν.

Συνεχίζουμε. Προσόντα για να επιπλέει. Ξέρω τι σημαίνουν αυτές οι λέξεις, όμως τα συμφραζόμενα με μπερδεύουν. Βγάζω το σημειωματάριο από την τσέπη μου ενώ προχωράμε και γράφω: *Ποια είναι η διαφορά μεταξύ του φθονώ και του ζηλεύω;* Η διαφορά ανάμεσα σ' αυτές τις δύο εσώτερες καταστάσεις είναι κάτι που ανέκαθεν με έκανε να σαστίζω.

Μόλις τελειώνω το γράψιμο, η Τζάσμιν λέει: «Εγώ στη θέση σου θα κρατούσα αποστάσεις από τις γραμματείς».

«Πώς γίνεται να παραδώσω την αλληλογραφία σ' εκείνες αν κρατάω αποστάσεις;»

«Θέλω να πω, δε θα τις αφήνα να παίρνουν πολλά θάρρητα μαζί μου, ειδικά εκείνες που είναι ανύπαντρες κι απελπισμένες, όπως η Μάρθα εκεί πέρα».

«Γιατί;»

«Καταρχάς, η Μάρθα θα ροκάνιζε και το τελευταίο σου κοκαλάκι».

Μου περνάει από το μυαλό η εικόνα του προφήτη Ιεζεκιήλ στη Βίβλο, να κοιτάζει μια στοιβα κόκαλα και κρανία. Η ταχύτητα με την οποία έρχομαι σε επαφή με νέες έννοιες μου φέρνει ίλιγγο.

«Τελικά τι τρέχει μ' εσένα, μου λες;»

«Πρέπει να μιλάς καθαρά. Δεν ξέρω τι εννοείς όταν λες ότι θα ροκάνιζε και το τελευταίο κοκαλάκι μου. Θα βοηθούσε πολύ αν κυριολεκτούσες πιο πολύ».

«Αν κυριολεκτούσα;»

«Αν χρησιμοποιούσες τις λέξεις με την πρωταρχική τους σημασία, όχι με τη μεταφορική τους σημασία».

«Μα κυριολεκτούσα. Η Μάρθα κυριολεκτικά θα έγλειφε και τα κοκαλάκια σου, αν μπορούσε».

«Α».

«Εγώ εννοούσα τι τρέχει μ' εσένα, με τον τρόπο που σκέφτεσαι. Ο πατέρας σου είπε ότι έχεις κάποιου είδους γνωστική δυσλειτουργία».

«Το είπε αυτό». Με εκπλήσσει που ακούω ότι ο Αρτούρο αναφέρεται σ' εμένα έτσι. Πάντα επέμενε πως δεν είχα κανένα πρόβλημα. Ο όρος «γνωστική δυσλειτουργία» υπονοεί πως κάτι δεν πάει καλά με τον τρόπο που σκέφτομαι ή με τον τρόπο που αντιλαμβάνομαι την πραγματικότητα. Μια χαρά την αντιλαμβάνομαι εγώ την πραγματικότητα. Μερικές φορές αντιλαμβάνομαι από την πραγματικότητα πιο πολλά απ' ό,τι οι άλλοι.

«Είμαι απόλυτα βέβαιη ότι αυτές τις λέξεις χρησιμοποίησε».

«“Γνωστική δυσλειτουργία” δεν είναι ακριβής περιγραφή του τι συμβαίνει μέσα στο κεφάλι του Μαρσέλο. “Υπερβάλλουσα προσπάθεια για μια ορθή γνωστική λειτουργία” πλησιάζει πιο πολύ σ' αυτό που πραγματικά συμβαίνει».

«Α, ναι; Προσωπικά, μου αρέσει η υπερβάλλουσα γνωστική λειτουργία. Αρρώστια είναι αυτό;»

«Αν σε εμποδίζει να λειτουργήσεις μέσα στην κοινωνία με τον τρόπο που ο κόσμος θεωρεί ότι πρέπει να λειτουργεί ένα άτομο, τότε η κοινωνία μας το αποκαλεί αυτό αρρώστια».

«Αλλά, βέβαια, η κοινωνία δεν έχει πάντα δίκιο, σωστά;»

Δεν της απαντάω, γιατί σκέφτομαι ακόμα πώς περιέγραψε ο πατέρας μου την κατάσταση μου. Με έχει διδάξει πάντα να αμφισβητώ τις ετικέτες που θέλουν να μου κολλάνε οι άλλοι. Διστάζω για λίγα δευτερόλεπτα κι έπειτα μιλάω. «Από ιατρική άποψη, η πλησιέστερη περιγραφή της κατάστασής μου είναι σύνδρομο Άσπεργκερ.

Αλλά δεν έχω πολλά από τα χαρακτηριστικά που έχουν άλλοι άνθρωποι με σύνδρομο Άσπεργκερ, οπότε ο όρος δεν είναι και ο πλέον ακριβής».

«Σαν τι; Τι είδους χαρακτηριστικά;»

Αυτό είναι ένα θέμα συζήτησης που το γνωρίζω σε βάθος, αλλά δε με ενθουσιάζει ιδιαίτερα. Οι εξηγήσεις σχετικά με την κατάστασή μου βασίζονται στην προϋπόθεση ότι κάτι δεν πάει καλά μ' εμένα, και στο Πάτερσον έχω μάθει τόσα χρόνια ότι δε βοηθάει να βλέπω τον εαυτό μου ή τα άλλα παιδιά εκεί μ' αυτόν τον τρόπο. Εγώ βλέπω τον εαυτό μου διαφορετικό στον τρόπο που σκέφτομαι, μιλάω και ενεργώ, αλλά όχι σαν ανώμαλο ή άρρωστο. Πώς όμως να εξηγήσω τις διαφορές στον κόσμο; Είναι πιο εύκολο να λέω ότι το ΣΑ περιγράφει με τον καλύτερο τρόπο τις διαφορές μου. Κάνει τον κόσμο να νιώθει πιο άνετα έχοντας έναν όρο που ηχεί επιστημονικά. Όμως στην πραγματικότητα, νιώθω ανειλικρινής όταν λέω ότι έχω ΣΑ, επειδή οι αρνητικές συνέπειες της διαφορετικότητάς μου στη ζωή μου είναι τόσο ανεπαίσθητες σε σύγκριση με των άλλων παιδιών που έχουν ΣΑ ή άλλες μορφές αυτισμού και που υποφέρουν πραγματικά. Πάντα νιώθω σχεδόν ότι κάνω κακό στους ανθρώπους που βιώνουν αυτή την κατάσταση όταν χρησιμοποιώ τον ιατρικό όρο, επειδή μετά ο κόσμος λέει: «Α, αυτό δε φαίνεται και τόσο τρομερό. Προς τι όλη η φασαρία;».

Απρόθυμα, κάνω μια απόπειρα ν' απαντήσω στην ερώτηση της Τζάσμιν. «Τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά του ΣΑ, όπως λέμε το σύνδρομο Άσπεργκερ για συντομία, εμφανίζονται στους τομείς της επικοινωνίας και της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, και συνήθως υπάρχει κάποιου είδους έμμοно ενδιαφέρον. Ένα άτομο με ΣΑ διαφέρει σ' αυτούς τους τομείς από την πλειονότητα των ανθρώπων».

«Αλήθεια;»

Βγάζω τα χέρια μου από τις τσέπες και κουμπώνω το πάνω κουμπί του πουκαμίσου μου ξανά. Στεκόμαστε στη μέση του χολ και μας προσπερνάει κόσμος που έρχεται στο γραφείο. Λίγοι λένε καλημέρα στην Τζάσμιν, όμως η Τζάσμιν είναι πάρα πολύ απορροφημένη από αυτά που της λέω για να τους απαντήσει. «Ναι, σε γενικές γραμμές» της λέω.

«Αυτό λίγο πολύ ισχύει και για όλα τα αγόρια που είχα σχέση».

«Ναι». Αυτό το παίρνω σαν μια απόπειρα της Τζάσμιν να κάνει χιούμορ, γι' αυτό προσπαθώ να γελάσω, όμως το γέλιο βγαίνει πιο πολύ σαν βήχας.

«Και το δικό σου έμμοно ενδιαφέρον ποιο είναι συγκεκριμένα;»

Βάζω πάλι τα χέρια μου στις τσέπες και κλείνω τις γροθιές μου. Αυτό είναι πάντα το πιο επικίνδυνο σημείο. Έχω δει κάτι σαν γυάλινο τείχος να ορθώνεται ανάμεσα σ' εμένα και στους άλλους ανθρώπους μόλις μιλήσω γι' αυτό. Έτσι διστάζω και ζυγίζω αν και πόσο ανοιχτός πρέπει να είμαι με την Τζάσμιν. Ύστερα από λίγο λέω: «Κάποιοι χρησιμοποιούν τη λέξη “αναγκαστικό” αντί για “έμμοно”. Όμως το αναγκαστικό ενδιαφέρον δεν είναι σωστός όρος. Υπονοεί κάποιου είδους ψυχαναγκασμό ή την αδυναμία του ανθρώπου να βάλει ένα φρένο σ' αυτές τις σκέψεις και τη συμπεριφορά, ώστε να μην τον κατατρέχουν. Στο Πάτερσον –το σχολείο που πηγαίνω– προτιμάμε να χρησιμοποιούμε τον όρο “έμμοно” ή επίσης “ειδικό ενδιαφέρον”. Είναι ένα ενδιαφέρον που κάποιος επιλέγει να σκέφτεται, επειδή βρίσκει ευχαρίστηση, ακόμα και ευτυχία, κάνοντάς το. Μονοπωλεί την προσοχή του ατόμου με ΣΑ ώστε να αποκλείει άλλα ενδιαφέροντα, επειδή είναι πιο σημαντικό και πιο διασκεδαστικό από άλλα ενδιαφέροντα. Άτομα με ΣΑ που εκδηλώνουν κάποιο ειδικό ενδιαφέρον γίνονται εξπέρ στον συγκεκριμένο τομέα».

«Όπως στα δρομολόγια των τρένων ή στην πρόσθεση αριθμών νοερά με πολύ μεγάλη ταχύτητα».

«Αυτά τα συγκεκριμένα παραδείγματα μπορείς να τα φανταστείς για πολλούς ανθρώπους. Όμως το να απομνημονεύεις δρομολόγια τρένων και η ευκολία στις αριθμητικές πράξεις είναι κάπως γραφικές περιπτώσεις. Πολλά άτομα με ΣΑ έχουν ειδικά ενδιαφέροντα που απαιτούν περίπλοκη σκέψη και κατανόηση».

«Τα δικά σου, λοιπόν, ποια είναι;»

Μακάρι να είχα ένα ποτήρι νερό. Δε μου έχει μείνει στάλα σάλιο στο στόμα. Βήχω πάλι. «Το δικό μου ειδικό ενδιαφέρον είναι ο Θεός».

«Συγγνώμη;»

«Η θρησκεία. Αυτό που έχει βιώσει και που έχει πει και που έχει σκεφτεί η ανθρωπότητα για τον Θεό. Μου αρέσει να διαβάζω και να στοχάζομαι γύρω από αυτά».

«Σοβαρολογείς;»

«Μπορεί να νομίζεις ότι αστειεύομαι. Αλλά έτσι συμβαίνει».

Αρχίζει να σπρώχνει το καροτσάκι, αυτή τη φορά όμως πολύ αργά. Σκέφτομαι: *Να δεις που αυτή νομίζει πως είμαι αλλόκοτος. Δε θέλω να είμαι εδώ έτσι κι αλλιώς. Στο Πάτερσον κανείς δε με αντιμετωπίζει με καχυποψία ούτε με αποφεύγει επειδή έχω ενδιαφέρον για τη θρησκεία. Πρέπει να θυμάμαι να μην κουβεντιάζω για τίποτα θρησκευτικό όσο βρίσκομαι εδώ. Ο κόσμος φοβάται.* Τότε κάνω μια σκέψη και λέω: «Αυτό είναι το δικό μου ειδικό ενδιαφέρον. Αλλά μου αρέσει και ν' ακούω μουσική. Έχω εκατοντάδες σιντί στο σπίτι». Για κάποιο λόγο αυτό δε θεωρήθηκε ποτέ αφύσικο.

Σταματάει το καροτσάκι και ρωτάει: «Τι είδους μουσική;»

«Λέγεται κλασική μουσική. Ο Μπαχ είναι ο αγαπημένος μου. Το αγαπημένο μου όργανο είναι το πιάνο. Δεύτερο είναι το βιολί. Τα σόλο κομμάτια για πιάνο ή για βιολί τα απολαμβάνω πιο πολύ απ' όλα. Και ο λόγος είναι ότι στα σόλο κομμάτια μπορώ ν' ακούσω τις διαφορετικές νότες και τις διαφορετικές συγχορδίες ξεχωριστά. Αυτό μου αρέσει πάρα πολύ».

«Αλήθεια;» Τα χείλη της είναι μισάνοιχτα, σαν να μην έχει ακούσει κανέναν ως τώρα να μιλάει έτσι. Νομίζω ότι μπορεί να το παράκανα στην περιγραφή του δευτέρου ενδιαφέροντός μου.

«Ναι».

Μου προξενεί χαρά που επιτέλους τη βλέπω να χαμογελάει.

«Μου αρέσουν επίσης τα άλογα, ιδιαίτερα τα πόνι Χάφλινγκερ».

«Αλήθεια;» Γουρλώνει τα μάτια της, πράγμα που σημαίνει ότι ξαφνιάστηκε.

«Ναι. Αλήθεια. Η δουλειά μου στο Πάτερσον αυτό το καλοκαίρι θα ήταν να φροντίζω τα δεκαπέντε πόνι που ανήκουν στο σχολείο». Συνειδητοποιώ ότι αναφέροντας στην Τζάσμιν τα πόνι ακριβώς μετά τη θρησκεία και την κλασική μουσική, είναι σαν να λέω ότι τα πόνι είναι και αυτά ένα ειδικό ενδιαφέρον μου, παρότι εγώ ο ίδιος ποτέ δεν τα κατέταξα σ' αυτή την κατηγορία. Ένα ειδικό ενδιαφέρον είναι κάτι που απασχολεί τον εγκέφαλό σου με μια περιέργεια να μάθεις οτιδήποτε μπορείς γι' αυτό. Ποτέ δεν ένιωσα έτσι για την ΕΜ ή για τα πόνι. Η ΕΜ είναι η ΕΜ και τα πόνι είναι τα πόνι. Έτσι απλά. Μου αρέσει να περνάω όσο περισσότερο χρόνο μπορώ μαζί τους, αλλά δε μ' ενδιαφέρει κιόλας να μάθω ό,τι μπορεί να μάθει κανείς γι' αυτά.

Αρχίζουμε να περπατάμε πάλι. Παραδίνουμε την τελευταία δεσμίδα αλληλογραφίας, όταν εκείνη λέει: «Θέλεις να μάθεις γιατί δε χαιρόμαι που είσαι εδώ;»

«Ναι».

«Μέχρι πριν από τρεις μήνες είχα έναν βοηθό. Το όνομά του ήταν Ρον. Για να μην τα πολυλογώ, αναγκάστηκα να τον απολύσω τον Ρον. Όμως, όσο τεμπέλης κι αν

ήταν ο Ρον, δεν έπαυε να είναι μια βοήθεια για μένα, κι όταν τον απολύσαμε, ο πατέρας σου υποσχέθηκε ότι θα μου επέτρεπε να τον αντικαταστήσω. Βρήκα ένα κορίτσι, την Μπελίντα, που δούλευε εδώ ένα καλοκαίρι, όταν ακόμα πήγαινε στο λύκειο, και είχα ενθουσιαστεί γιατί ήταν καταπληκτική. Τα λέω πολύ γρήγορα για σένα;»

«Δεν πειράζει». Πράγματι, μιλάει πιο γρήγορα απ' όσο θα ήθελα. Υπάρχουν λέξεις και φράσεις που μου ξεφεύγουν. Όμως ένα από τα πράγματα που έμαθα στο Πάτερσον ήταν ν' αφήνω τους ανθρώπους να μιλούν, ακόμα κι αν δεν καταλαβαίνω όλα ανεξαιρέτως όσα ακούω. Όσο μιλούν, το νόημα ξεκαθαρίζει. Μου πήρε χρόνια να εκπαιδεύσω το μυαλό μου να μην αμφισβητεί τη σημασία και της παραμικρής λέξης που καταλήγει σ' αυτό.

Και συνεχίζει: «Πάνω που είμαι, λοιπόν, έτοιμη να προσλάβω την Μπελίντα, ο μπαμπάς σου μου λέει να μην το κάνω, γιατί φέτος το καλοκαίρι θέλει να δουλέψεις εσύ εδώ».

«Καταλαβαίνω».

«Τώρα ξέρεις».

«Είμαι πολύ καλός στο να συγκεντρώνομαι. Αν η Τζάσμιν μού δείξει πώς να κάνω κάτι, θα μάθω».